

УДК 351:338.48-027.67(100+477)(043.3)

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1\(23\)-1082-1094](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-1(23)-1082-1094)

Серьогіна Наталія Олексіївна доктор наук з державного управління, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри медицини невідкладних станів Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, <https://orcid.org/0000-0002-4491-4723>

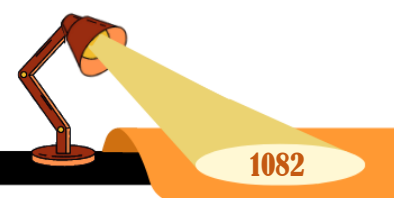
Іваненко Сергій Валерійович аспірант кафедри медицини невідкладних станів Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, <https://orcid.org/0009-0006-6335-9426>

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ БУКМЕКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА АЗАРТНИХ ІГОР ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор та визначенню напрямів їх імплементації у вітчизняних умовах. Визначено, що максимізація ігрової залежності протягом останніх років змушує уряди впроваджувати нові підходи до державного регулювання та кібербезпеки. Крім цього, в контексті воєнного стану в нашій державі, податкові надходження від легалізації гральної індустрії вважаються важливим джерелом фінансування соціальних та оборонних потреб. Встановлено, що у більшості європейських державах букмекерська діяльність та азартні ігри неодноразово є інтегрованими в соціально-культурну систему, розглядаються з точки зору своєї розваги та цілком альтернативного осередку доходу. Відтак, системне дослідження зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор дозволить розробити ефективну стратегію розвитку легального ігрового бізнесу, що сприятиме мінімізації негативного впливу на суспільство.

В статті виділено основні моделі державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор із врахування досвіду зарубіжних країн. Визначено, що зарубіжний досвід державного регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор відображає різноманітні підходи – від державного монополізму до ліцензійних режимів, які регулюються досить жорсткими правилами. Наша держава з моменту легалізації грального бізнесу у 2020 році, тримає курс на імплементацію прогресивних європейських практик, наприклад у сферах впровадження принципів відповідальної гри та оподаткування.

Проаналізовано особливості зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор, зокрема наявність єдиного

регулятора, дотримання принципу відповідальної гри, налагоджена система оподаткування, наявність рекламних обмежень. Виділено основні напрями та механізми імплементації зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор в Україні, зокрема внесення змін до податкового нормативно-правового забезпечення, посилення контролю за дотриманням принципів відповідальної гри, протидія нелегальному ринку, а також регулювання маркетингу та спонсорської підтримки. Встановлено, що імплементація усіх вище наведених напрямів дасть можливість Україні створити висококонкурентний та інвестиційно привабливий ринок, що забезпечуватиме сприятливий соціально-економічний ефект при мінімізації потенційно негативних соціальних наслідків.

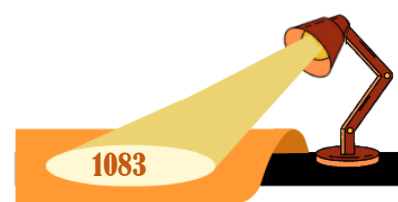
Ключові слова: букмекерська діяльність, азартні ігри, державна політика, зарубіжний досвід, напрями імплементації.

Serohina Nataliia Oleksiivna Doctor of Public Administration, candidate of legal sciences, associate professor, associate professor of the Department of Emergency Medicine Shupyk National Healthcare University of Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4491-4723>

Ivanenko Sergey graduate student of the department of the Department of Emergency Medicine Shupyk National Healthcare University of Ukraine, <https://orcid.org/0009-0006-6335-9426>

FOREIGN EXPERIENCE OF STATE POLICY IN THE SPHERE OF BOOKMAKING ACTIVITIES AND GAMBLING AND THE POSSIBILITY OF ITS IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Abstract. The article is devoted to the study of foreign experience of state policy in the sphere of bookmaking activities and gambling and the determination of directions of their implementation in domestic conditions. It is determined that the maximization of gaming addiction in recent years forces governments to introduce new approaches to state regulation and cybersecurity. In addition, in the context of martial law in our country, tax revenues from the legalization of the gambling industry are considered an important source of financing for social and defense needs. It has been established that in most European countries, bookmaking and gambling are repeatedly integrated into the socio-cultural system, are considered from the point of view of a kind of entertainment and a completely alternative source of income. Therefore, a systematic study of foreign experience of state policy in the field of bookmaking and gambling will allow developing an effective strategy for the development of legal gambling business, which will help minimize the negative impact on society.

The article highlights the main models of state policy in the field of bookmaking and gambling, taking into account the experience of foreign countries. It has been determined that foreign experience of state regulation of bookmaking and gambling reflects various approaches - from state monopoly to licensing regimes, which are regulated by fairly strict rules. Since the legalization of the gambling business in 2020, our state has been on a course to implement progressive European practices, for example, in the areas of implementing the principles of responsible gambling and taxation.

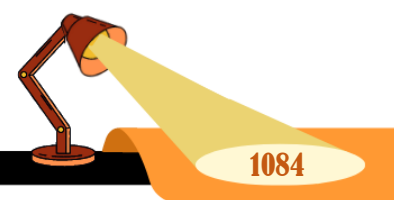
The features of foreign experience of state policy in the field of bookmaking and gambling are analyzed, in particular, the presence of a single regulator, compliance with the principle of responsible gaming, an established taxation system, and the presence of advertising restrictions. The main directions and mechanisms for implementing foreign experience of state policy in the field of bookmaking and gambling in Ukraine are highlighted, in particular, amendments to tax regulations, strengthening control over compliance with the principles of responsible gaming, combating the illegal market, as well as regulating marketing and sponsorship. It is established that the implementation of all of the above directions will enable Ukraine to create a highly competitive and investment-attractive market that will provide a favorable socio-economic effect while minimizing potentially negative social consequences.

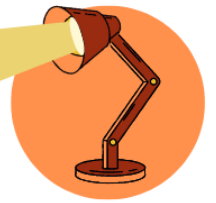
Keywords: bookmaking, gambling, state policy, foreign experience, implementation directions.

Постановка проблеми. Узаконення ринку азартних ігор та букмекерської діяльності в Україні пов'язано із прийняттям відповідного Закону України у липні 2020 року [1]. Це дало старт новому етапу у державній політиці України. Цей крок мав на меті протидію тінізації такого дороговартісного бізнесу, забезпечити суттєві податкові надходження до державного бюджету та прозорість функціонування даної сфери для інвесторів, а також запровадити ефективну систему відповідальної гри.

Проте становлення вітчизняної гральної індустрії веде за собою численні виклики, пов'язані із проблемами у податковому законодавстві (яке на даний час й надалі залишається не повною мірою імplementованим), активним функціонуванням «підпільних» операторів, необхідністю посилення контролю за рекламою та впровадженням принципів відповідального ставлення до гри. При цьому надзвичайно важливо вивчати та критично оцінювати практику зарубіжних країн в сфері державного регулювання (починаючи від моделей абсолютного державного монополізму до впровадження ліберальних ліцензійних систем).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана проблематика висвітлювалася такими ученими як О. Гетманець, В. Данильченко, Д. Куцевол, В. Логвиненко,

О. Музичук, І. Сергієнко, В. Тімашов, З. Топорецька, І. Фомін, Р. Хорольський та іншими. Не зважаючи на великий масив досліджень і публікацій, питання оперативного блокування інтернет-ресурсів нелегальних суб'єктів грального ринку та встановлення жорсткої санкційної політики по відношенню до фінансових посередників, що забезпечують функціонування тіньового ринку, потребують системного дослідження з урахуванням новітніх викликів.

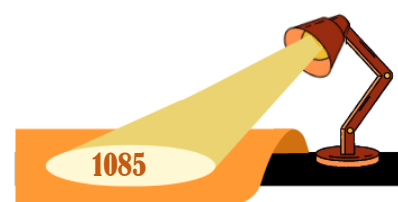
Мета статті – дослідження зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор та визначення напрямів їх імплементації у вітчизняних умовах.

Виклад основного матеріалу. Глобальний контекст грального бізнесу відображає різноманітність підходів до державної політики, на яку суттєво впливають фактори соціально-культурного, релігійного та економічного характеру. У більшості європейських державах букмекерська діяльність та азартні ігри неодноразово є інтегрованими в соціально-культурну систему, розглядаються з точки зору своєї розваги та цілком альтернативного осередку доходу. Найкращим взірцем такого підходу є Європа та США, які одержують вагомий прибуток від грального бізнесу.

У світі існують три основні моделі публічного управління в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор, від яких залежить державне регулювання окремих видів грального бізнесу:

1) заборона на організацію грального бізнесу (Китай (крім Макао), Афганістан, Пакистан, Саудівська Аравія, Іран, Бахрейн, Азербайджан, Ісландія, Бразилія, Індонезія, Таїланд, Алжир, Лівія, Судан, Центрально-Африканська республіка та інші). Проте частина з цих країн розглядає питання щодо можливості легалізації та суворого врегулювання діяльності в сфері грального бізнесу для туристів. Тобто більшість країн, у яких діє заборона грального бізнесу, є мусульманськими країнами, заборона грального бізнесу обумовлена релігійними традиціями суспільства. При цьому, ряд мусульманських країн в останні роки послаблюють абсолютну заборону грального бізнесу на користь розвитку туризму, дозволяючи відкриття наземних казино виключно для туристів (Єгипет має близько 25 казино лише для туристів, в Туреччині казино заборонені, тому для багатьох туристів передбачено туристичні екскурсії на північну частину Кіпру, де можна вільно пограти в азартні ігри в казино, Монголія, В'єтнам, Камбоджа, Північна Корея тощо дозволяють азартні ігри лише для іноземців);

2) дозвіл на проведення азартних ігор без обмежень, проте встановлення певних кваліфікаційних, організаційних, фінансових та інших вимог (Україна до 2009 року, Мальта, Гібралтар, Монако). Підвидом цієї моделі публічного управління є дозвіл проведення азартних ігор без будь-яких серйозних обмежень лише на певній території держави, а не будь-де (окремі штати США, Макао,

Індія, Лаос, Малайзія, Південна Корея, Перу, Парагвай, Уругвай). При такій моделі публічного управління як правило передбачено отримання певного дозволу чи ліцензії, контроль за ринком як правило передбачає лише нагляд за дотриманням ліцензійних умов, кількість ліцензіатів не обмежується, а самі ліцензії отримати досить легко. Більшість цих країн свідомо обрали таку модель і на сьогодні є центрами гральної індустрії;

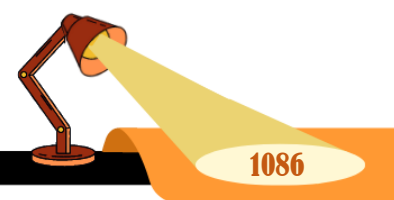
3) встановлення державної монополії на організацію та проведення азартних ігор, яка проявляється в різних формах (практично всі країни ЄС: Франція, Фінляндія, Данія, Австрія, Велика Британія, та ін.) – абсолютна державна монополія, державна монополія приватної компанії, олігополія, обмеження максимальної кількості гральних закладів, обмеження дозволивих видів азартних ігор тощо [2].

Погоджуємося з думкою науковців, що Європейський Союз (ЄС) є унікальним взірцем регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор, адже політика в даній сфері сильно відрізняється між державами-членами (див. табл. 1). На даний час ЄС не наділений правом регулювати дану сферу. Відтак, немає загальної європейської законодавчої бази стосовно гральної індустрії. Через це держави-члени самотужки стараються регулювати даний ринок, що в практичній роботі зумовлює існування локальних ринків окремих сегментів грального бізнесу. Усі держави-члени ЄС володіють належною законодавчою базою в сфері регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор. Водночас більшість європейських країн ухвалюють загальнонаціональне законодавство, що визначає стандартизований правовий режим для гральної індустрії на території всієї країни. Однак в окремих країнах (передусім федеративних) регіональною владою ухвалюється місцеве законодавство, покликане регулювати сферу букмекерської діяльності та азартних ігор на певній території.

Таблиця 1

Особливості регулювання азартних ігор в різних країнах Європи

Країна	Регулятор азартних ігор	Обов'язки регулятора	Особливості регулювання азартних ігор
Велика Британія	Комісія з азартних ігор	Нагляд за всіма видами азартних ігор, видача ліцензій, контроль над операторами	Азартні ігри онлайн і наземні є 100% законними, якщо провайдер має ліцензію. Онлайн-оператори повинні мати ліцензію від UKGC. Комісія передбачає обмеження ставок, штрафи та санкції за порушення правил
Німеччина	Рада з азартних ігор та регіональні органи	Регулювання різних видів азартних ігор на національному та федеральному рівнях	З 2012 року приватні компанії можуть надавати деякі азартні послуги, регулюються спортивні ставки; з 2021 року лібералізоване законодавство про iGaming, дозволяє онлайн-казино та покер

Країна	Регулятор азартних ігор	Обов'язки регулятора	Особливості регулювання азартних ігор
Іспанія	Генеральний директорат з організації азартних ігор (DGOJ)	Контроль над онлайн-азартними іграми, видача ліцензій	Від 2012 року оператори можуть отримувати ліцензії для роботи в країні, DGOJ регулює онлайн-азартні ігри. Онлайн-казино, ставки на спорт та покер дозволені з ліцензією
Бельгія	Бельгійська комісія з азартних ігор	Регулювання всіх видів азартних ігор, включаючи онлайн-ігри, заборона реклами	Бельгія має одне з найсуворіших регулювань азартних ігор як онлайн, так і поза мережею. Заборонена реклама онлайн-казино на телебаченні, обмеження реклами ставок на спорт
Італія	Митне та монопольне агентство (ADM)	Видача ліцензій та контроль за всіма видами азартних ігор	Онлайн-казино, ставки на спорт та покер дозволені з ліцензією. Від 2006 року дозволено спортивні ставки та азартні ігри в інтернеті і в роздрібних точках. В 2011 році дозволили покер та казино
Нідерланди	Нідерландське управління з азартних ігор	Регулювання азартних ігор, заборона на деякі види ставок	З 2020 року оператори можуть отримувати ліцензії для азартних ігор. Лотереї, ставки на неспортивні заходи та спред-беттінг заборонені
Франція	Національне управління з азартних ігор	Регулювання онлайн-ставок та азартних ігор, включаючи лотереї	У Франції багато форм азартних ігор є законними, регулювання розділене між трьома органами. З 2009 року легалізовані спортивні ставки, ставки на конячі перегони та покер онлайн
Швеція	Інспекція з азартних ігор	Нагляд за азартними іграми, видача ліцензій	Швеція прийняла закони для припинення державної монополії на азартні ігри в Інтернеті
Швейцарія	Внутрішня комісія з азартних ігор (ESBK)	Регулювання казино та блокування іноземних азартних сайтів	В Швейцарії існують два рівні законів про азартні ігри – федеральний та кантональний. У 2018 році був прийнятий закон про грошові ігри, що блокує IP-адреси іноземних азартних сайтів
Кіпр	Національне управління з питань ставок (NBA)	Регулювання ставок та азартних ігор, встановлення обмежень	Держава обмежено володіє гральними діяльностями. Ставки на собачі та конячі перегони, обмежені ігрові автомати, спред-беттінг та біткойн-гемблінг заборонені
Греція	Грецька комісія з азартних ігор (HGC)	Регулювання всіх видів азартних ігор, включаючи онлайн-ігри	Ліцензії необхідні для наземних та онлайн ігор. Існують два типи ліцензій: "Тип А" для онлайн ставок та "Тип В" для інших онлайн ігор, включаючи казино та покер

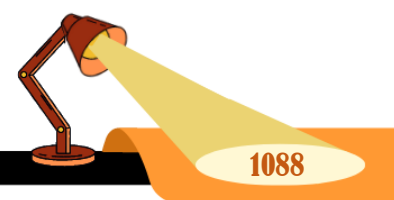

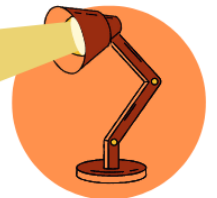
Країна	Регулятор азартних ігор	Обов'язки регулятора	Особливості регулювання азартних ігор
Мальта	Мальтійське управління з азартних ігор (MGA)	Видача ліцензій, контроль за онлайн- та наземними азартними іграми	MGA регулює більшість форм азартних ігор. Ліцензії B2B та B2C покривають різні типи ігор, включаючи казино-ігри, спортивні ставки та лотереї
Литва	Управління з контролю за азартними іграми	Нагляд та контроль азартних ігор, видача ліцензій	Видача ліцензій здійснюється Гральним контрольним органом. Існує п'ять типів ліцензій. Суворі заборони на участь у ставках на події, в яких беруть участь родичі

Джерело: складено автором на основі [3]

Ігровий бізнес у Європі представляє собою динамічну індустрію, яка в значній мірі є легалізованою та регульованою. У ЄС азартні ігри підпадають під дію статті 49 Договору про функціонування ЄС, яка гарантує свободу послуг, класифікуючи азартні ігри як форму економічної діяльності. Цей принцип свободи забороняє дискримінацію компаній, які засновані в інших державах-членах, проте дискримінаційні заходи можуть бути виправдані у випадках, пов'язаних з громадським порядком, безпекою, здоров'ям чи громадськими інтересами. Критерії для визначення дискримінаційних заходів визначаються у судовій практиці СЄС. Крім того, щоб бути виправданими на прийнятних умовах, обмеження на надання азартних ігор повинні бути пропорційними та не дискримінаційними. Так, зокрема, СЕС приймаючи рішення від 29 грудня 2019 року у справі ТОВ «Світ Розваг та інші проти України», виходив з того, що встановлення обмеження на здійснення діяльності, пов'язаної із провадженням грального бізнесу є компетенцією державних інституцій, проте, має значення не сам факт обмеження, а спосіб, у якій такі обмеження вводяться, оскільки останні мають бути прогнозовані та не порушувати майнових прав суб'єктів ринку. Регулювання азартних ігор в ЄС відбувається згідно з рекомендаціями Європейської Комісії. Ці рекомендації є ключовими для формування єдиної стратегії правозастосування, метою якої є ефективне регулювання грального ринку. Реалізація цієї стратегії здійснюється через співпрацю регуляторних органів з іншими юридичними інституціями для розробки нових і вдосконалення існуючих нормативно-правових актів [4].

В.О. Тімашов зазначає, що гральна індустрія в Європі стрімко розвивається, причому як в офлайн-, так і в онлайн-сегменті, однак не всі країни допускають гральну діяльність. В одних країнах – гри незаконні, в інших – ігрові клуби строго контролюються спеціальними регулюючими органами. А по-третє – гемблінг-закладу дозволені тільки для туристів [5].

Отже, основною метою законодавчого регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор в країнах ЄС є створення стандартизованого підходу до використання законодавства в сфері азартних ігор, що сприятиме уникненню розбіжностей у інтерпретації законодавчих положень між країнами-членами ЄС. Це дозволить встановити єдині стандарти для моніторингу за суб'єктами грального бізнесу, забезпечуючи ефективну ідентифікацію та блокування незаконної діяльності, а також захищаючи інтереси споживачів.

При цьому варто погодитися з думкою науковців, що особливістю грального законодавства країн ЄС є те, що в їх переважній більшості воно було суттєво оновлене протягом останніх максимум десяти років, і цей процес продовжується. Основними причинами цього загальноєвропейського явища можна вважати низку чинників:

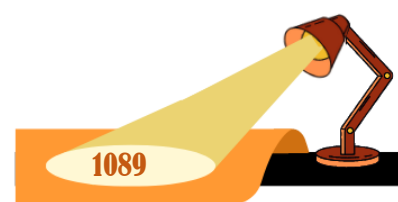
– старе законодавство було складно використовувати для ефективного регулювання нових видів правовідносин у сфері азартних ігор, що виникли внаслідок розвитку сучасних технологій, насамперед в аспекті гральних послуг у мережі Інтернет;

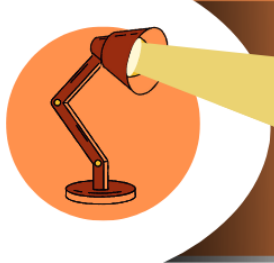
– старе законодавство не давало змоги належно регулювати ринок, що зазнав суттєвих структурних змін унаслідок швидкого розвитку онлайн-гемблінгу, зокрема, воно не вирішувало проблему відтоку коштів із національного ринку до закордонних онлайн-операторів;

– унаслідок позовів Європейської Комісії, що були підтримані Судом ЄС, національне законодавство низки держав – членів ЄС було визнано таким, що порушує їхні зобов'язання за установчими договорами Європейського Союзу, а саме зобов'язання гарантувати такі основоположні свободи Внутрішнього ринку ЄС як свобода заснування компаній і свобода надання послуг. На сьогодні, завдяки рішенням Суду ЄС, існує однозначне розуміння, що азартні ігри слід регулювати насамперед як послуги. У результаті держави-члени почали відкривати національні ринки гральних послуг для компаній-операторів, зареєстрованих у інших державах – членах ЄС;

– ставлення громадян ЄС до азартних ігор стало прихильнішим, ніж упродовж минулих десятиліть, – як унаслідок змін у загальній культурі європейських суспільств, так і завдяки масовому переходу грального бізнесу на принципи соціально відповідальної гри [6].

Отже, регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор в державах-членах ЄС не є стандартизованим на загальноєвропейському рівні; воно значно видозмінюється між країнами-членами, адже дана сфера лишається здебільшого в межах національної компетенції. Попри брак єдиного закону ЄС стосовно ведення букмекерської діяльності та азартних ігор, національні системи регулювання мають окликатися з базовими принципами Договору про функціонування ЄС (TFEU). Такий різноплановий підхід певним чином ускладнює юридичне

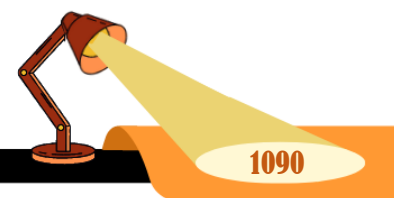
поле для транснаціональних гравців, які зобов'язані одержувати ліцензії та додержуватися правил у будь-якій державі, де вони здійснюють свою діяльність.

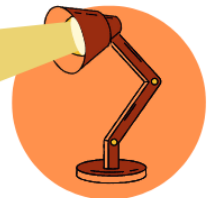
У США букмекерська сфера підлягає охороні та контролю як на федеральному, так і місцевому рівні. значну роль у контролі за діяльністю грального бізнесу відіграє Державна ігрова комісія, що суворо стежить за дотриманням усіх норм, правил та законів. офіційно право на здійснення букмекерської діяльності мають лише юридичні особи, що зареєстровані та здійснюють свою діяльність у таких штатах, як Невада та Нью-Джерсі, а також деякі резервації індіанців. через відсутність чіткої правової регламентації та неможливість контролювати букмекерську діяльність влада США послідовно забороняла ставки майже у всіх штатах. Ще на початку XXI століття обсяг ставок на результатах super bowl – фінальному матчі з американського футболу – в США перевищили 1 мільярд доларів. зараз нелегальні ставки на спортивні та політичні події в США виростили ще в декілька разів [7; 8].

Разом із тим, державне регулювання сфери азартних ігор достатньо успішно співпрацює з некомерційними організаціями, діяльність яких спрямована на захист гравців, боротьбу зі зловживаннями, взаємодію між регуляторами та дослідження нових технологій у галузі азартних ігор. Такими, серед найпотужніших регуляторів, зокрема, є Європейський форум регуляторів азартних ігор (The European Forum for Gambling Regulators – GREF) та MGA (Malta Gaming Authority) – регулятор азартних ігор на Мальті. GREF складається з представників національних органів регулювання грального бізнесу з країн Європи та Європейського економічного простору, її метою є обмін інформацією та кращими практиками в галузі регулювання азартних ігор в Європі. MGA встановлює стандарти безпеки, захисту гравців, виконання антишпигункових правил, протидії відмиванню грошей та інші вимоги, які регулюють азартну діяльність [9].

Отже, регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор у США вважається складною ієрархічною системою, яка включає в себе федеральне законодавство та автономні законодавчі акти окремих штатів. Визначальною особливістю є те, що будь-який штат наділений широкими повноваженнями самотужки вирішувати, які види азартних ігор дозволяти на його території. Відтак, можна стверджувати, що регулювання в США є динамічним процесом, який безперервно змінюється, а легальність конкретного виду азартних ігор залежить від того чи іншого штату.

В цілому зарубіжний досвід державного регулювання букмекерської діяльності та азартних ігор відображає різноманітні підходи – від державного монополізму до ліцензійних режимів, які регулюються досить жорсткими правилами. Наша держава з моменту легалізації грального бізнесу у 2020 році, тримає курс на імплементацію прогресивних європейських практик, наприклад

у сферах впровадження принципів відповідальної гри та оподаткування. На основі проведеного аналізу зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор можна виділити такі її моделі:

1. Абсолютна заборона (донедавна окремі штати США та держави Близького Сходу). Дана модель неодноразово викликає розвиток тіньового ринку, який держава не може контролювати.

2. Державна монополія (Фінляндія, Швеція). Згідно з даною моделлю держава чи уповноважений нею орган є одним оператором ринку. Це сприяє здійсненню жорсткого контролю за функціонуванням та направлянню прибутків на соціальні цілі.

3. Ліцензійний або дозвільний режим (Велика Британія, Іспанія, Італія, Австралія, більшість європейських держав). Дана модель передбачає, що приватні оператори можуть здійснювати свою діяльність у випадку одержання дороговартісних ліцензій та додержання суворих правил. Ця модель здатна забезпечити вагомий податковий надходження та конкурентну сферу, проте потребує потужного регуляторного органу.

Висновки. Таким чином, важливими особливостями зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор:

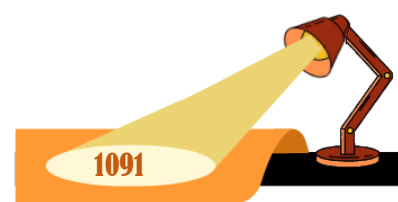
– наявність єдиного регулятора (значна частина вдалих юрисдикцій мають потужну непідконтрольну державну інституцію (зокрема, Gambling Commission у Великій Британії), яка несе відповідальність за ліцензування, моніторинг, додержання правил та регулювання міграційних потоків. До 2025 року в нашій державі функціонувала Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ), однак у березні її функції були передані Державному агентству ПлейСіті при Міністерстві цифрової трансформації з метою підвищення прозорості;

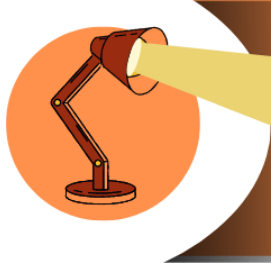
– дотримання принципу відповідальної гри (європейські держави активно розробляють та впроваджують обов'язкові заходи, пов'язані з встановленням гравцями часових та витратних обмежень, заборони стимулювання ігрової активності, обов'язковими попередженнями про ризики, створення єдиної бази самообмежень тощо;

– налагоджена система оподаткування (як свідчить досвід зарубіжних країн оподатковувати необхідно валовий ігровий дохід, а не виручку. Деякі держави (зокрема і Україна) поєднують дороговартісну ліцензію із високими ставками податків, що може стимулювати розвиток тіньового ринку;

– наявність рекламних обмежень (в більшості зарубіжних країн існують жорсткі правила рекламування азартних ігор, пов'язані із заборонаю використання впізнаваних осіб (крім спортсменів), патріотичної символіки чи обіцянок швидкого збагачення.

Впровадження зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор у вітчизняних умовах відіграє критично важливу роль в процесі завершення створення відкритого та соціально відповідального

ринку. Тому, на нашу думку, основними напрямками та механізмами імплементації зарубіжного досвіду державної політики в сфері букмекерської діяльності та азартних ігор в Україні є:

1. Внесення змін до податкового нормативно-правового забезпечення. Як було зазначено вище, зарубіжні країни оподатковують валовий ігровий дохід, а не виручку. Однак в нашій державі досі тривають суперечки довкола Проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо оподаткування доходів від діяльності з організації та проведення азартних ігор та лотерей № 2713-д, відповідно до якого передбачається використання подібного підходу. На нашу думку, визначення на законодавчому рівні ставки податку, що не дозволить стимулювати операторів до тіньової діяльності, а також звільнення від оподаткування виграшів гравців сприятиме підвищенню привабливості легального ринку для споживача.

2. Посилення контролю за дотриманням принципів відповідальної гри. Так, попри те, що вітчизняна законодавча база передбачає базові вимоги, їх потрібно все таки інтенсифікувати. На нашу думку, це можливо за рахунок запозичення жорстких вимог стосовно ігрового самоконтролю, зокрема:

– встановлення обов'язкових лімітів (нормативне визначення обов'язку гравця встановлювати часові та витратні обмеження до початку гри;

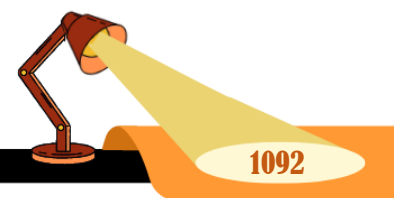
– ведення єдиного реєстру самообмежень, що дозволить посилити роботу та публічний доступ до Державного реєстру осіб з обмеженим доступом, із одночасним забезпеченням автоматичної перевірки операторами.

– встановлення обмежень на використання позикових коштів для участі в азартних іграх.

3. Протидія нелегальному ринку за рахунок впровадження британської моделі суворого регулювання за додержанням ліцензійних умов та блокуванням нелегальних учасників ринку. На нашу думку, це можливо за рахунок розширення повноважень Державного агентства ПлейСіті стосовно обмеження доступу до інтернет-ресурсів нелегальних операторів, а також застосування суворих регуляторних заходів до банківських установ та платіжних систем, які забезпечують функціонування тіньового ринку.

4. Регулювання маркетингу та спонсорської підтримки. Беручи до уваги те, що надмірна та агресивна рекламна кампанія є однією з головних проблем не тільки на території нашої держави, але й за кордоном, на нашу думку, необхідно запозичити досвід Іспанії та Великої Британії в частині встановлення лімітів часу та сутності реклами, зокрема встановити на законодавчому рівні заборони на рекламу азартних ігор протягом дня, використання образів військовослужбовців, патріотичної тематики тощо.

На нашу думку, імплементація усіх вище наведених напрямів дасть можливість Україні створити висококонкурентний та інвестиційно привабливий ринок, що забезпечуватиме сприятливий соціально-економічний ефект при мінімізації потенційно негативних соціальних наслідків.

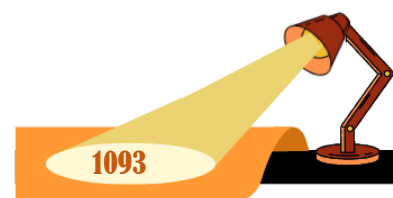

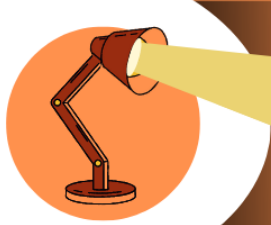
Література:

1. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14 липня 2020 року № 768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-IX#Text>
2. Топорецька З.М. Зарубіжний досвід легалізації грального бізнесу та його значення для України. *Вісник кримінального судочинства*. 2023. № 1-2. С. 185-192. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.1-2/185-192>
3. Куцевол Д.В. Зарубіжний досвід правового регулювання господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 196-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/42>
4. Куцевол Д.В. Зарубіжний досвід правового регулювання господарської діяльності у сфері організації та проведення азартних ігор. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 1. С. 196-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/42>
5. Тімашов В.О. Світовий досвід регулювання грального бізнесу та його адаптація в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 9. С. 274-276. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/64>
6. Сергієнко І.В., Фомін І.Ю., Хорольський Р.Б. Правове регулювання грального бізнесу: європейський досвід, практика в пострадянських країнах, перспективи України. Київ: Юридична компанія «Фомін, Сергієнко та партнери», 2015. 136 с.
7. Логвиненко В.В. Деякі аспекти міжнародного досвіду правового регулювання букмекерської діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2014. № 11. С. 37-39
8. Данильченко В.С. Міжнародно-правове регулювання букмекерської діяльності: проблеми та перспективи. *Нове українське право*. 2024. № 6. С. 132-136.
9. Музичук О.М., Гетманець О.П. Правові стандарти та організаційні аспекти європейського досвіду регулювання азартних ігор для України. *Форум Права*. 2023. № 1 (74). С. 113-121.

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro derzhavne rehuliuвання diialnosti shchodo orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor» [Law of Ukraine «On state regulation of activities related to the organization and conduct of gambling»]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-IX#Text> [in Ukrainian].
2. Toporetska, Z.M. (2023). Zarubizhnyi dosvid lehalizatsii hralnoho biznesu ta yoho znachennia dlia Ukrainy [Foreign experience in the legalization of the gambling business and its significance for Ukraine]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva – Bulletin of Criminal Procedure*, 1-2, 185-192. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2023.1-2/185-192> [in Ukrainian].
3. Kutsevol, D.V. (2024). Zarubizhnyi dosvid pravovoho rehuliuвання hospodarskoi diialnosti u sferi orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor [Foreign experience in the legal regulation of economic activities in the field of organization and conduct of gambling]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, 1, 196-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/42> [in Ukrainian].
4. Kutsevol, D.V. (2024). Zarubizhnyi dosvid pravovoho rehuliuвання hospodarskoi diialnosti u sferi orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor [Foreign experience in the legal regulation of economic activities in the field of organization and conduct of gambling]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, 1, 196-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/42> [in Ukrainian].

5. Timashov, V.O. (2024). Svitovyi dosvid rehuliuвання hralnoho biznesu ta yoho adaptatsiia v Ukraini [World experience of regulation of gambling business and its adaptation in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal Scientific Electronic Journal*, 9, 274-276. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/64> [in Ukrainian].

6. Serhiienko, I.V., Fomin, I.Iu., & Khorolskyi, R.B. (2015). *Pravove rehuliuвання hralnoho biznesu: yevropeiskyi dosvid, praktyka v postradianskykh krainakh, perspektyvy Ukrainy* [Legal regulation of the gambling business: European experience, practice in post-Soviet countries, prospects for Ukraine]. Kyiv: Yurydychna kompaniia «Fomin, Serhiienko ta partnery» [in Ukrainian].

7. Lohvynenko, V.V. (2014). Deiaki aspekty mizhnarodnoho dosvidu pravovoho rehuliuвання bukmekerskoi diialnosti [Some aspects of international experience in legal regulation of bookmaking activities]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia «Iurydsprudentsiia» - Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series "Jurisprudence"*, 11, 37-39 [in Ukrainian].

8. Danylchenko, V.S. (2024). Mizhnarodno-pravove rehuliuвання bukmekerskoi diialnosti: problemy ta perspektyvy [International legal regulation of bookmaking activities: problems and prospects]. *Nove ukrainske pravo – New Ukrainian law*, 6, 132-136 [in Ukrainian].

9. Muzychuk, O.M., & Hetmanets, O.P. (2023). Pravovi standarty ta orhanizatsiini aspekty yevropeiskoho dosvidu rehuliuвання azartnykh ihor dlia Ukrainy [Legal standards and organizational aspects of European experience in regulating gambling for Ukraine]. *Forum Prava – Law Forum*, 1 (74), 113-121 [in Ukrainian].

